

MIRNA WILLER: FESTSCHRIFT

• **Mirna Willer: Festschrift**

• **Nakladnik**

• Sveučilište u Zadru

• **Za nakladnika**

• Dijana Vican, rektorica

• **Predsjednik Povjerenstva za izdavačku
djelatnost Sveučilišta u Zadru**

• Josip Faričić

• **Urednice**

• Tinka Katić

• Nives Tomašević

• **Recenzenti**

• Ana Barbarić

• Jozo Ivanović

• **Lektura**

• Eda Šarić

• **Lektura i prijevod s engleskog**

• Marija Schjaer

• **Grafičko oblikovanje i prijelom**

• Sveučilište u Zadru

• ISBN 978-953-331-274-3 (Tisak)

• ISBN 978-953-331-275-0 (Online)

• CIP zapis dostupan u računalnom

• katalogu Znanstvene knjižnice u

• Zadru pod brojem 160503022

SVEUČILIŠTE U ZADRU
UNIVERSITAS STUDIORUM JADERTINA

MIRNA WILLER: FESTSCHRIFT

Urednice Tinka Katić i Nives Tomašević

Sveučilište u Zadru
Zadar, 2020.

SADRŽAJ

Predgovor / Foreward	8
I. MODELI, STANDARDI, KATALOŽNA PRAVILA / MODELS, STANDARDS, CATALOGUING RULES	17
Maja Žumer. <i>IFLA Library Reference Model (IFLA LRM)</i> – harmonisation of the FRBR Family	19
Kornelija Petr Balog. Korisnički zadaci knjižničnog kataloga u 21. stoljeću – dodatna promišljanja	35
Lapo Ghiringhelli and Mauro Guerrini. Entities, attributes, and bibliographic relationships – re-reading Barbara B. Tillett's PhD dissertation thirty years after	47
Predrag Perožić. Modeliranje autoriziranih podataka u Općem okviru za opisivanje resursa	59
Gordon Dunsire. Reconstructing authorities – new approaches to the management and use of authority data	81
Ana Vukadin. Fiktivno autorstvo, transfikcionalnost i konceptualni model IFLA LRM	99
Claudia Fabian. Structure and semantics, coherence and networks – the living bibliographic universe – reflections of a catalogue lover in honour of Mirna Willer, a data scientist	119
Pat Riva. Multilingualism in information retrieval systems – the next challenge	135
Alenka Šauperl in Zdenka Semlič Rajh. Kakovost podatkov v knjižničnih katalogih in arhivskih podatkovnih zbirkah	153
Carlo Bianchini. From semantic web to faceted classification – a case study and five lines of future research	173
Boris Bosančić. Vrlo kratak (i popularan) uvod u metapodatke	193

II: HRVATSKA KATALOŽNA PRAVILA / CROATIAN CATALOGUING RULES	209
<i>Tinka Katić. Rad na Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima</i>	211
<i>Ana Vukadin. Rules for resource description and access in libraries, archives and museums – principles and structure</i>	227
<i>Goran Zlodi i Tamara Štefanac. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima u opisu složene rukopisne ostavštine</i>	245
III. KULTURA, KULTURNA POVIJEST / CULTURE, CULTURAL HISTORY	275
<i>Ann Matheson. Pioneering gateways in Europe – research libraries and travellers</i>	277
<i>Fernanda Campos. The making of a catalogue in ancient libraries – the librarian's testimonies</i>	291
<i>Erich Renhart. Glagolitic text editions and a perspective towards Digital Humanities</i>	303
<i>Jasna Horvat, Boris Crnković i Josipa Mijoč. Informacijska misija kreativne industrije – popularizacija drevnog pisma u prostorima javne visokoobrazovne ustanove</i>	315
<i>Lynne C. Howarth. Sharing community stories – a Knowledge Organization (KO) framework and rationale</i>	333
IV. DIGITALNE KNJIŽNICE, DIGITALNI ARHIVI / DIGITAL LIBRARIES, DIGITAL ARCHIVES	345
<i>Sofija Klarin Zadravec. Digitalna knjižnica – okruženje i konceptualne promjene</i>	347
<i>Tanja Buzina. Arhiviranje weba – pravni i etički aspekti</i>	365
<i>Regina Varnienė-Janssen and Jūratė Kuprienė. Authenticity and provenance in long-term digital preservation – analysis of the scope of content</i>	381

Vlatka Lemić. Dostupnost arhivskog gradiva i ICARUS-ove digitalne platforme – zaštita podataka u teoriji i praksi	421
Nives Tomašević. Tranzicija nakladničkih arhiva i novi trendovi u arhiviranju nakladničkih sadržaja	439
Sanjica Faletar Tanacković, Koraljka Golub and Isto Huvila. The meaning of interoperability and its implications for archival institutions – challenges and opportunities in Croatia, Finland and Sweden	463
V. OBRAZOVANJE I ZNANSTVENI PRINOSI / EDUCATION AND SCIENTIFIC CONTRIBUTIONS	483
Tatjana Aparac-Jelušić. Novi pristupi doktorskim studijima u polju informacijskih znanosti	485
Anne J. Gilliland. Moving across, moving between, moving forward – equipping the archival profession for a world that is both coming together and coming apart	507
Marijana Tomić, Tinka Katić i Matilda Justinić. Znanstvena i stručna produkcija hrvatskih autora u području stare i rijetke knjižnične građe – analiza i trendovi	519
VI. MIRNA OSOBNO / MIRNA PERSONALLY	545
Tatjana Aparac-Jelušić. Mirna nemirna duha	547
Marie-France Plassard. IFLA with Mirna	549
Dorothy McGarry. Mirna Willer – some memories	552
Regina Varnienė-Janssen. Mirna Willer and Lithuania	554
VII. DODATAK / APPENDIX	557
Prof. dr. sc. Mirna Willer / Professor Mirna Wiler, PhD. Bibliografija radova / Bibliography of works	559

PREDGOVOR

Ovu knjigu posvećujemo Mirni Willer u prigodi njezina umirovljenja kao izraz zahvalnosti za iznimni doprinos razvoju informacijskih i komunikacijskih znanosti, razvoju različitih stručnih praksi i predanom nastavničko-pedagoškom radu.

Knjižničarsku karijeru Mirna je započela u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 1978., a prva iskustva stjecala je katalogizirajući obvezni primjerak (Jugoslavica) i stranu knjigu u Odjelu za katalogizaciju knjiga. Gradeći na tom iskustvu, postaje sistemska knjižničarka, a potom i knjižničarska savjetnica za kompjutorizaciju. U tim je statusima, u razdoblju 1980. – 2007., bila zadužena za razvoj knjižnično-informacijskih sustava Knjižnice i normizaciju. Nakon što je uspješno obavila ugradnju hrvatskih kataložnih pravila u formate UNIMARC za bibliografske i normativne podatke, sudjelovala je u njihovoj implementaciji u knjižnično-informacijski sustav Knjižnice. U suradnji pak sa Sveučilišnim računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu (Srce) potaknula je i koordinirala uspostavu Hrvatskog arhiva weba (HAW). Od 2007. radila je kao profesorica bibliografske organizacije informacija na Odsjeku za informacijske znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i Odjelu informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru. Od 2008. pa sve do umirovljenja 2018. radila je na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, i to na preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom studiju.

Na međunarodnoj razini, Mirna je prepoznata kao vrhunska stručnjakinja što potvrđuju njezini angažmani u različitim stručnim tijelima, osobito IFLA-inim. Bila je:

- članicom Permanent UNIMARC Committee od njegova osnutka 1991., predsjednicom (1997. – 2005.) te konzultanticom i počasnom članicom (2005. –) članicom Section on Information Technology (2001. – 2003.), Committee on Standards' Linked Data Technical Sub-Committee (LIDATEC) (2015. – 2017.)
- članicom (2005. – 2009.; 2015. – 2019.) i predsjednicom (2011. – 2015.) ISBD Review Group te članicom, odnosno predsjednicom više njezinih radnih skupina – Study Group on Future Directions on the ISBDs (2004. – 2007.), Material Designation Study Group (2008. – 2011.), predsjednicom (2008. – 2011.) i članicom (2011. – 2015.) ISBD/XML Study Group, koja je 2013.

preimenovana u ISBD Linked Data Study Group, i članicom Bibliographic Standards in Linked Data Study Group (2019. –)

- članicom Working Group on Minimal Level Authority Records and the ISADN (1996. – 1998.) čiji je rad nastavila skupina Working Group on the Functional Requirements and Numbering of Name Authority Records: FRANAR, odgovorna za donošenje konceptualnog modela FRAD (1999. – 2009.)
- osobom za vezu između ISBD Review Group i IFLA FRBR Review Group (2011. – 2015.).

Mimo IFLA-e, važno je spomenuti i Mirnino članstvo u Unesco Ad Hoc Working Group on the Common Communication Format (CCF) (1989. – 1992.) te napose predsjedanje u Advisory Task Group of the Consortium of European Research Libraries (CERL) (1999. – 2007.), gdje je bila zadužena za razvoj HPB-a (Hand Press Book, danas Heritage of the Printed Book Database), skupnog kataloga građe europskih i sjevernoameričkih znanstvenih knjižnica tiskane u Europi (o. 1455. – o. 1830.).

Tijekom protekla četiri desetljeća Mirna je svoj profesionalni interes usmjerila na više područja, od kojih izdvajamo: povijest i teoriju abecednih autorsko-naslovnih kataloga i kataložnih pravila, razvoj međunarodnih bibliografskih standarda – formata UNIMARC i ISBD-a te konceptualnih modela bibliografskih i autoriziranih podataka, razvoj digitalnih arhiva, bibliografsku organizaciju informacija s posebnim osvrtom na staru građu i web informacijske objekte, praćenje konvergencije baštinskih standarda, modela i kataložnih pravila i implementaciju bibliografskih podataka kao povezanih otvorenih podataka za semantički web. O svemu tome Mirna je kontinuirano pisala i objavljivala radove koji su okupljeni u impresivnoj bibliografiji u prilogu ovoj knjizi. Među njima, valja istaknuti dvije knjige (*UNIMARC u teoriji i praksi*, 1996. i, u suradnji s G. Dunsireom, *Bibliographic Information Organization in the Semantic Web*, 2013.), 116 znanstvenih i stručnih članaka, prijevode i redakcije knjiga i standarda i dr. Osim autorstvom, Mirna je znanstvenom i stručnom publiciranju u području knjižničarstva te informacijskih i komunikacijskih znanosti pridonijela i uredničkim angažmanom. Bila je članicom uredništva časopisa *Cataloging & Classification Quarterly*, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, *Bosniaca* i *Knjižnica* te urednicom čitavog niza zbornika radova znanstvenih i stručnih skupova. Uz to, bila je i glavna urednica niza *Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva* (2003. – 2009.) u kojem je objavljeno 16 prijevoda međunarodnih (IFLA-inih) standarda i smjernica.

Za Mirnin profesionalni razvoj od velike je važnosti bilo usavršavanje pod men-

torstvom prof. dr. sc. Elaine Svenonius koje je kao Fullbrightova stipendistica pohađala na University of California Los Angeles (UCLA), Graduate School of Library and Information Science (GLIS), Los Angeles, SAD (15. studenoga 1991. – 15. veljače 1992.). Poticajna je za njezin daljnji napredak zacijelo bila i Kukuljevićeva povelja kojom ju je 2002. Hrvatskog knjižničarsko društvo nagradilo za dugogodišnji rad i značajne rezultate na unapređenju knjižničarske djelatnosti.

Mirnin životopis i impozantna znanstvena produktivnost svjedoče o širokom rasponu njezinih stručnih i znanstvenih interesa, o stalnom učenju i prijenosu znanja između „središta“ i „periferije“, i to ravnomjerno u oba smjera, kao i o vizionarskim nadahnućima koja ostvaruje zahvaljujući svojoj neiscrpoj radnoj energiji, entuzijazmu i upornosti, ali i poziciji „periferije“ kao prostora slobode u kojemu se mogu lakše ispuniti neke stvaralačke zamisli. Među njih svakako spada razvoj nacionalnog pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima u novoj tehnologiji povezanih otvorenih podataka (2013. – 2019.), što je jedno od najvažnijih (i najkonkretnijih) postignuća Seminara Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, koji također pokreće Mirna sa svojim istomišljenicima 1997.

Uza stečena znanja i iskustva, Mirna je na svome putu ostvarila i vrijedne nacionalne i međunarodne kontakte te stekla mnogo kolega i suradnika, sugovornika i prijatelja, a kao vrsna pedagoginja otvarala je svojim studentima vidike u nove znanstvene prostore i dostignuća u struci, neprestano ih usmjeravajući i podržavajući u pronalaženju vlastita puta i područja djelovanja. Stoga smo, pripremajući ovu knjigu Mirni u čast, uputili pozive na brojne adrese u Hrvatskoj i svijetu. Odaziv je bio zadivljujući! Promptno iskazana spremnost i zahvalnost na pozivu za sudjelovanje stručnjaka i znanstvenika iz različitih vrsta baštinskih i informacijskih ustanova, uključujući domaća i inozemna sveučilišta, pokazale su nam koliko je Mirna poštovana i voljena u tim krugovima ne samo kao stručnjakinja svjetskoga glasa, već i kao iznimna osoba (nekoliko jedinstvenih i neponovljivih svjedočanstava o Mirninoj osobnosti pronaći ćete u pojedinim tekstovima). Rezultat te interakcije sada je pred vama! Prikupili smo i predstavljamo vam 28 radova mahom iz područja koja se dotiču i podudaraju s Mirninim djelovanjem te radova koji su nastali kao rezultat suradnje s Mirnom i Mirnom kao mentorom. Shodno tome, podijelili smo ih u pet tematskih cjelina: *Modeli, standardi, kataložna pravila, Hrvatska kataložna pravila, Kultura, kulturna povijest, Digitalne knjižnice, digitalni arhivi i Obrazovanje i znanstveni prinosi*. U šestoj cjelini naslovljenoj *Mirna osobno* donosimo četiri kraća memoarska priloga.

Srdačno hvala svim autorima!

Vjerujemo da smo ispunili svoju namjeru i, na Mirninom tragu, priredili dobru knjigu koju joj sada, kao istinskom znalcu i bibliofilu, predajemo s velikim veseljem.

Isto tako, vjerujemo da će je rado prihvatiti i nastavnici i studenti Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru kojima je primarno namijenjena, kao i znanstvenici, nastavnici i studenti informacijskih znanosti na ostalim sveučilištima te ostala zainteresirana publika, ponajprije knjižničari, muzealci i arhivisti.

Urednice

FOREWORD

This book is dedicated to Mirna Willer on the occasion of her retirement as an expression of gratitude for her outstanding contribution to the development of information and communication sciences, the development of various professional practices, and dedicated teaching and pedagogical work.

Mirna started her career as a librarian at the National and University Library in Zagreb in 1978, and gained her first experience cataloguing legal deposits (Jugoslavica) and foreign books at the Book Cataloguing Department. Building on that experience, she became a systems librarian and then a library consultant for computerization. In these statuses, in the period 1980-2007 she was in charge of the development of library information systems of the Library and standardization. After successfully completing the incorporation of Croatian cataloguing rules into UNIMARC formats for bibliographic and authority data, she participated in their implementation in the library information system of the Library. In co-operation with the University Computing Center of the University of Zagreb (Srce), she encouraged and coordinated the establishment of the Croatian Web Archive (HAW - Hrvatski arhiv weba). Since 2007 she worked as a professor of Bibliographic Information Organization at the Department of Information Sciences at the J. J. Strossmayer University of Osijek and at the Department of Information Sciences at the University of Zadar. From 2008 until her retirement in 2018 she worked in undergraduate, graduate and postgraduate study programmes at the Department of Information Sciences at the University of Zadar.

Internationally, Mirna has been recognized as a top expert, as evidenced by her involvement in various professional bodies, especially IFLA's. She was:

- a member of the Permanent UNIMARC Committee since its founding in 1991, the chair (1997-2005) and a consultant and honorary member (2005 -)
- a member of the Section on Information Technology (2001 - 2003), Committee on Standards' Linked Data Technical Sub-Committee (LIDATEC) (2015 - 2017)
- a member (2005 - 2009; 2015 - 2019) and the chair (2011 - 2015) of the ISBD Review Group, and a member or the chair of several of its working groups - Study Group on Future Directions on the ISBDs (2004-2007), Material Designation Study Group (2008-2011), the chair (2008-2011) and a member

(2011-2015) of the ISBD / XML Study Group, renamed in 2013 as the ISBD Linked Data Study Group, and a member of the Bibliographic Standards and Linked Data Study Group (2019 -)

- a member of the Working Group on Minimal Level Authority Records and the ISADN (1996-1998) whose work was continued by the Working Group on the Functional Requirements and Numbering of Name Authority Records: FRANAR, responsible for creation of the conceptual model FRAD (1999 - 2009)
- a liaison for ISBD Review Group and IFLA FRBR Review Group (2011-2015).

In addition to IFLA, it is important to mention Mirna's membership in the UNESCO Ad Hoc Working Group on Common Communication Format (CCF) (1989-1992) and, in particular, the chairmanship of the Advisory Task Group of the Consortium of European Research Libraries (CERL) (1999-2007), where she was responsible for the development of the HPB (Hand Press Book, today Heritage of the Printed Book Database), a comprehensive database of European and North American scholarly libraries printed in Europe (c. 1455-c. 1830).

Over the past four decades, Mirna has focused her professional interest in a number of areas. Some of them are the history and theory of alphabetical author-title catalogues and cataloguing rules, the development of international bibliographic standards - UNIMARC and ISBD formats, and conceptual models of bibliographic and authorized data, development of digital archives, bibliographic organization of information with special reference to old material and web information objects, monitoring the convergence of heritage standards, models and cataloguing rules, and implementing bibliographic data as related open data for the semantic web. Mirna continually wrote and published works on all those subjects, which were assembled in an impressive bibliography attached to this book. Among these, there are two books (*UNIMARC u teoriji i praksi*, 1996 and, in collaboration with G. Dunsire, *Bibliographic Information Organization in the Semantic Web*, 2013), 116 scientific and scholarly articles, translations and editorials of books and standards. In addition to authorship, Mirna has contributed to scientific and professional publishing in the field of librarianship and information and communication sciences as an editor. She was a member of the editorial board of *Cataloging & Classification Quarterly*, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* (Croatian Library Journal), *Bosniaca* (Journal of the National and University Library of Bosnia and Herzegovina) and *Knjižnica*, and the editor of a series of proceedings of scientific and professional

conferences. In addition, she was the editor-in-chief of *Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva* (Periodical Publications of the Croatian Library Association) (2003-2009), where 16 translations of international (IFLA) standards and guidelines were published.

Mirna's professional development was greatly influenced by her training as a Fulbright fellow under the mentorship of professor Elaine Svenonius, PhD, at the University of California Los Angeles (UCLA), Graduate School of Library and Information Science (GLIS), Los Angeles, USA (15 November, 1991 – 15 February, 1992). The award *Kukuljevićeva povelja*, which she received in 2002 by the Croatian Library Association as a recognition for her dedicated work of many years and significant results in improving library activity, was certainly also stimulating for her further progress.

Mirna's resume and impressive scientific productivity witness a wide range of her professional and scientific interests, the constant learning and transfer of knowledge between the "centre" and the "periphery", in both directions equally, as well as the visionary inspirations owing to her inexhaustible work energy, enthusiasm and perseverance, but also the position of the "periphery" as a space of freedom in which some creative ideas can be more easily realized. These include the development of a national rules for the description and access to materials in libraries, archives and museums in new linked open data technology (2013-2019), which is one of the most important (and most specific) achievements of the Seminar Archives, Libraries and Museums: Possibilities of Cooperation in the Environment of Global Information Infrastructure, which was also run by Mirna with her followers in 1997.

In addition to her knowledge and experience, Mirna has made valuable national and international contacts along the way and met many colleagues and associates, interlocutors and friends, and as an excellent pedagogue introduced her students to new scientific spaces and achievements in the field, constantly directing and supporting them in finding their own path and field of action. Therefore, in the preparation of this book in honour of Mirna, we sent invitations to numerous addresses in Croatia and the world. The response was amazing! The willingness and gratitude for the invitation of experts and scholars from various types of heritage and information institutions, including national and foreign universities, showed us how Mirna is respected and loved in these circles not only as a world-renowned expert, but also as an exceptional person (some unique and outstanding testimonials of Mirna's personality can be found in a number of texts). The result of that interaction is now before you. We have collected 28 works mainly from the areas that are related to and coincide with Mirna's work, as well as the works that resulted from

the collaboration with Mirna and with Mirna as a mentor. Accordingly, they were divided into five thematic units: *Models, Standards, Cataloguing Rules; Croatian Cataloguing Rules; Culture, Cultural History; Digital Libraries, Digital Archives and Education and Scientific Contributions*. In the sixth unit, entitled *Mirna Personally*, there are four short memoirs.

We cordially thank authors for their contributions!

We believe to have fulfilled our intention and, following in Mirna's footsteps, prepared a good book, which we are now giving to her, a true connoisseur and bibliophile, with great joy.

We also believe that the teachers and students of the Department of Information Sciences at the University of Zadar who it is primarily intended for, as well as scientists, teachers and students of information sciences at other universities, and other interested audiences, especially librarians, museum workers and archivists, will gladly embrace it.

Editors

